

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **K/10254.**

Benyújtás dátuma: **2020-04-24 17:58**

Parlex azonosító: **T1CVCQ0P0001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Benyújtó: **Dr. Szél Bernadett (független)**

Tisztelt Elnök Úr!

Az Alaptörvény 7. cikk (1)-(2) bekezdése, valamint az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 42. § (8) bekezdése alapján írásbeli választ igénylő kérdést kívánok benyújtani

Az írásbeli választ igénylő kérdés címzettje: **Dr. Kozma Ákos, alapvető jogok biztosa**

Az írásbeli választ igénylő kérdés címe: "**A gödi különleges gazdasági övezet kijelölésének alkotmányosságáról**"

Tisztelt Biztos Úr!

Az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvény rendelkezéseire a Kormány április 17-én az ún. különleges gazdasági övezetek szabályozásával, *“a nemzetgazdaság stabilitásának garantálása, a COVID-19 koronavírus fertőzés okozta tömeges megbetegedéssel járó humánjárvány negatív gazdasági következményeinek csökkentése érdekében, a munkahelyek tömeges elvesztésének elkerülése és a meglévő munkahelyek megőrzése vagy új munkahelyek létesítése céljából”* megalkotta a veszélyhelyzettel összefüggésben a nemzetgazdaság stabilitásának érdekében szükséges intézkedésekről szóló 135/2020. (IV. 17.) Korm. rendeletet (a továbbiakban: rendelet 1.). A rendelet 1. alapján a kijelöléssel érintett területen fekvő forgalomképtelen, törzsvagyonba tartozó közterület, közpark, közút tulajdonjogát annak terheivel, és az azokkal kapcsolatos egyéb kötelezettségekkel együtt a különleges gazdasági övezet fekvése szerinti megye megyei önkormányzata szerzi meg. A különleges gazdasági övezet fekvése szerinti települési önkormányzat a különleges gazdasági övezet területén a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény szerinti adómegállapítási jogát nem gyakorolhatja. A közgyűlés által bevezetett helyi adóból származó bevétel a különleges gazdasági övezet fekvése szerinti megye megyei önkormányzatának bevétele.

Ugyanezen a napon a Göd város közigazgatási területén különleges gazdasági övezet kijelöléséről szóló 136/2020. (IV. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: rendelet 2.) különleges gazdasági övezetet jelölt ki Göd város közigazgatási területén *“a nemzetgazdaság stabilitásának garantálása, a COVID-19 koronavírus fertőzés okozta tömeges megbetegedéssel járó humánjárvány negatív*

gazdasági következményeinek csökkentése érdekében, a veszélyhelyzet által veszélybe sodort több mint ezeröttszáz munkahely megvédése, valamint több mint kettőezer-öttszáz új munkahely megteremtése céljából.”

A 2020. április 23-i Kormányinfón a Miniszterelnökséget vezető miniszter arról beszélt a rendeletek kapcsán, hogy a Kormány szándéka csupán az, hogy munkahelyteremtő beruházásokat támogasson. Utalt arra, hogy a 2019 októberében megválasztott gödi polgármester már a kampányában is a Samsung-gyár bővítése ellen érvelt, így ha rajta múlik, nem valósul meg a beruházás. A miniszter ezen kívül arról is beszélt, hogy egyelőre nem született döntés további városról a szabályozás kapcsán, de szerinte érdemes lenne törvényben is rögzíteni a Kormány jogát különleges gazdasági övezetek kijelölésére, hogy legyen lehetőség a nagyberuházások biztosítására.

Rendelet 2. álláspontom szerint alaptörvény-ellenes, az alábbi okokból:

Az Alaptörvény 53. cikke alapján a Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető elemi csapás vagy ipari szerencsétlenség esetén, valamint ezek következményeinek az elhárítása érdekében veszélyhelyzetet hirdet ki, és sarkalatos törvényben meghatározott rendkívüli intézkedéseket vezethet be. A Kormány a veszélyhelyzetben rendeletet alkothat, amellyel – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet, valamint egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat. A koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvény 2. § (2) bekezdése alapján a Kormány ezen jogkörét a szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, a humánjárvány megelőzése, kezelése, felszámolása, továbbá káros hatásainak megelőzése, illetve elhárítása céljából gyakorolhatja.

Álláspontom szerint megkérdőjelezhető, hogy rendelet 2. összefüggésben van a veszélyhelyzettel. A rendelet szerint a humánjárvány negatív gazdasági következményeinek csökkentése érdekében, a veszélyhelyzet által veszélybe sodort több mint ezeröttszáz munkahely megvédése, valamint több mint kettőezer-öttszáz új munkahely megteremtése céljából került sor a gödi különleges gazdasági övezet kijelölésére. Csakhogy a különleges gazdasági övezet kijelölése és a területtel kapcsolatos jogok megyei önkormányzatra való átruházása semmilyen módon nem járul hozzá a veszélyhelyzet által veszélybe sodort ezeröttszáz munkahely megvédéséhez. Valójában a Kormány kommunikációja szerint sem ez a lépés indoka, hanem a gödi ipari-innovációs fejlesztési terület – veszélyhelyzettől teljesen független – infrastruktúra-fejlesztései, ami a helyi lakosoknak a – szerintük – környezetszennyező beruházással szembeni ellenállása és az őket támogató ellenzéki polgármester álláspontja miatt vitatott kérdés hosszú ideje. A Miniszterelnökséget vezető miniszter nyilatkozata egy esetleges törvényi szabályozásról is egyértelművé teszi, hogy a különleges gazdasági övezetek kijelölésére egy praktikus módszerként tekint a Kormány a nagyberuházások – veszélyhelyzettől független – biztosítása céljából, a helyi lakosok demokratikus akaratnyilvánításának kormányzati felülírása és az önkormányzati jogok korlátozása révén.

Ha el is fogadjuk azt, hogy a Kormány a humánjárvány gazdasági hatásainak enyhítése céljából alkotta meg a fenti rendeleteket, álláspontom szerint túllépte az Alaptörvényben és a koronavírus elleni védekezésről szóló törvényben ráruházott rendeletalkotási hatáskört. A Göd város területének 20 százalékán kijelölt különleges gazdasági övezet és adóbevételei 30 százalékának megyei

önkormányzatra való átruházása nyilvánvalóan szükségtelen mértékű és az elérni kívánt céllal aránytalan lépés volt a járvány hatásainak enyhítése és a nemzetgazdaság stabilitásának biztosítása szempontjából.

Az Alaptörvény 32. cikk (6) bekezdése alapján a helyi önkormányzatok tulajdona köztulajdon, amely feladataik ellátását szolgálja. Álláspontom szerint a gödi önkormányzat tulajdonának bárminemű kártalanítás nélküli elvonása sérti az Alaptörvény önkormányzati tulajdonra vonatkozó rendelkezéseit, és veszélyezteti a működőképesség fenntartását, illetve az önkormányzati alapfeladatok ellátását. A különleges gazdasági övezet fekvése szerinti megyei önkormányzat bevonását semmi sem indokolja, a hozzájuk került feladatok esetében nem biztosított azok megfelelő színvonalon történő ellátása. Nem véletlen, hogy rendelet 1. 4. § (1) bekezdése alapján lehetőség van arra, hogy a megyei önkormányzat a különleges gazdasági övezet fekvése szerinti települési önkormányzat feladat- és hatásköreinek ellátására a megye területén fekvő beruházással közvetlenebbül érintett települési önkormányzattal megállapodást kössön, hogy ezen feladatok ellátásához szükséges költségek fedezetét biztosítja. A megyei önkormányzat ugyanis egy kiüresített, funkciótlan szintté lett a magyar önkormányzatiságban, ahol hiányzik a megfelelő szakértelem.

Az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdése alapján Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez. A gödi ipari-innovációs fejlesztési terület infrastruktúra-fejlesztései kapcsán jelentős lakossági tiltakozásokra került sor a gyár bővítésének egészségre és környezetre gyakorolt várható negatív hatásai okán. A különleges gazdasági övezet kijelölésével a helyiek őket érintő döntésekbe való beleszólásának teljes ellehetetlenítése miatt nem biztosítottak az Alaptörvényben, valamint a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, a magyar jogban a 2001. évi LXXXI. törvénnyel kihirdetett, Aarhusban elfogadott egyezmény alapján őket megillető jogok. Miközben az egészségügyi és környezeti terheket nekik kell majd elszenvedniük, a döntéshozatalban való részvételből kizárják őket, és még a gazdasági hasznokból sem részesülnek többé.

Összefoglalva: azt gondolom, hogy a különleges gazdasági övezetekre, konkrétan a gödi különleges gazdasági övezetre vonatkozó szabályozás a járványügyi védekezés szempontjából megkérdőjelezhető, de szükségességében mindenképpen alá nem támasztott, aránytalan korlátozást jelent, és Alaptörvényt sértő tulajdonelvonásával ellehetetleníti egy település működőképességének fenntartását és feladatai ellátását. A veszélyhelyzetre hivatkozva, azt kihasználva, a Kormány valójában egy nagyberuházás útjában álló akadályokat hárít el a helyi közösség demokratikus akaratát és a környezeti érdekeket semmibe véve.

Kérdéseim:

1. Álláspontja szerint alaptörvény-ellenes-e a gödi különleges gazdasági övezet kijelölése, Göd város tulajdona és területe egy részének, valamint adóbevételei jelentős részének elvétele, működőképességének veszélyeztetése, a helyi lakosok őket érintő döntésekbe való beleszólási jogának kiiktatása és a környezeti jogok súlyos sérelme következtében?

2. Tervezi-e, hogy természetes személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportját érintő visszásság kivizsgálása céljából hivatalból vizsgálatot indít az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Obtv.) 18. § (4) bekezdése alapján?

3. Az Obtv. 34. §-ában biztosított jogkörében eljárva fontolóra veszi-e, hogy az Alkotmánybírósághoz fordul rendelet 2. Alaptörvénnyel való összhangjának felülvizsgálatát kezdeményezze?

4. Információim szerint gödi lakosok korábban panaszt tettek az Ön jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettesénél a gödi beruházás kapcsán, és 2019 márciusában meg is indult az ombudsmani vizsgálat. Lezárult-e már ez a vizsgálat, hol olvashatóak a megállapításai? Ha nem zárult le, most hol tart, és mikor várható a vizsgálati jelentés közzététele?

Várom válaszát!

Budapest, 2020. április 24.

Tisztelettel,

Szél Bernadett

országgyűlési képviselő